

NORGES HØYESTERETT

Den 27. april 2017 ble det av Høyesteretts ankeutvalg bestående av dommerne Utgård, Falch og Bergh i

HR-2017-834-U, (sak nr. 2017/717), straffesak, anke over kjennelse:

A (advokat Linda Ellefsen Eide)

mot

Den offentlige påtalemyndighet

avsagt slik

K J E N N E L S E :

- (1) Saken gjelder videre anke i sak om besøksforbud etter straffeprosessloven § 222 a.
- (2) Ved Vest politidistrikts beslutninger 26. november 2016 ble A ilagt besøksforbud frem til 26. mai 2017 overfor sine to sønner, B og C, som er henholdsvis seks og tre år gamle.
- (3) A krevde beslutningene bragt inn for retten. Bergen tingrett avsa 22. februar 2017 kjennelse med denne slutningen:

"Påtalemyndighetens begjæring om fortsatt besøksforbud overfor C og B tas ikke til følge."

- (4) De to barna, ved setteverge advokat Frode Træland, påanket kjennelsen til Gulating lagmannsrett, som 22. mars 2017 avsa kjennelse med denne slutningen:

"Besøksforbudet fra påtalemyndigheten av 26.11.2017 stadfestes."

- (5) A – far – har påanket kjennelsen. Han gjør i korte trekk gjeldende at den ikke er tilstrekkelig begrunnet. Det fremgår ikke tilstrekkelig klart hvilke krenkelser det er nærliggende og reell fare for at han vil utsette barna for. Han gjør videre gjeldende at det er en feil at barna ikke er hørt i anledning saken. Endelig gjør han gjeldende at opprettholdelse av besøksforbudet vil utgjøre et uforholdsmessig inngrep i retten til familieliv etter Den Europeiske menneskerettskonvensjon (EMK) artikkel 8, jf. straffeprosessloven § 170 a.
- (6) *Påtalemyndigheten* har meddelt at den tiltrer lagmannsrettens kjennelse uten å ha ytterligere

merknader.

- (7) *Cs og Bs* – barnas – bistandsadvokat har meddelt at lagmannsrettens kjennelse er korrekt, og at det ikke vil bli inngitt ytterligere merknader.
- (8) *Høyesteretts ankeutvalg* bemerker at utvalgets myndighet er begrenset til å prøve lagmannsrettens saksbehandling og lovtolking, jf. straffeprosessloven § 388. For så vidt gjelder bruken av EMK, kan utvalget også prøve lagmannsrettens konkrete lovanvendelse, jf. Rt-2015-155 avsnitt 29.
- (9) Et besøksforbud kan etter straffeprosessloven § 222 a besluttes for å beskytte den som *selv* løper risiko for å bli utsatt for slike krenkelser som bestemmelsen beskriver. Men et besøksforbud til beskyttelse av en mor kan *i tillegg* omfatte barna hennes dersom dette "er helt nødvendig for å sikre moren" mot slike krenkelser, jf. Rt-1998-1477 og Rt-2005-349 avsnitt 18.
- (10) Dette innebærer at når det, som her, nedlegges besøksforbud overfor barn, må det fremgå av beslutningen om det er hensynet til barna eller hensynet til moren som begrunner forbudet. I tillegg må det begrunnes nærmere hvorfor vilkårene er oppfylt i relasjon til den det aktuelle forbudet skal beskytte.
- (11) Lagmannsretten har i kjennelsen begrunnet besøksforbudet med at det er "en nærliggende og reell fare for fredskrenkelse ovenfor barna". Men det er ikke konkretisert *hva slags* krenkelse av barna det er risiko for, og det fremgår heller ikke *hvilket grunnlag* den risikobedømmelsen bygger på.
- (12) Lest i sammenheng kan det synes som om besøksforbudet er begrunnet i risikoen for fredskrenkelser overfor mor, som det allerede er nedlagt besøksforbud overfor. Det fremgår i den forbindelse at lagmannsretten har lagt til grunn at det "ikke [er] mulig" å etablere en samværsordning mellom far og barn og uten mors medvirkning. Dernest fremgår det at far "muligens" vil prøve å få mor til å fragå sine anklager mot ham, og at mor "betraktes som å være i en særlig sårbar situasjon". Lagmannsretten oppsummerer så sin bedømmelse slik:
- "Selv om A [far] etter det som opplyses, ikke har gått til fysisk angrep på parets barn, finner lagmannsretten på grunnlag av ovenstående at det er en så tett relasjon mellom mor og barn på hemmelig adresse og under de nåværende forhold, at det foreligger en nærliggende og reell fare for fredskrenkelse overfor barna om han ikke også har besøksforbud overfor dem."**
- (13) Disse kjennelsesgrunnene er etter utvalgets syn ikke tilstrekkelige til å vise at lagmannsretten har anvendt § 222 a riktig. Det gis ingen nærmere begrunnelse for den risiko for fredskrenkelser som barna vil utsettes for. Og i tillegg skapes et inntrykk av at det i like stor grad er hensynet til mor som begrunner besøksforbudet, uten at det heller klargjøres nærmere.
- (14) Utvalget er etter dette kommet til at anken over saksbehandlingen – mangelfulle kjennelsesgrunner – må føre frem, slik at lagmannsrettens kjennelse oppheves.
- (15) Det er da ikke nødvendig å gå inn på anførselene knyttet til EMK artikkel 8, straffeprosessloven § 170 a og at barna skulle vært hørt.
- (16) Kjennelsen er enstemmig.

SLUTNING:

Lagmannsrettens kjennelse oppheves.

Ingvald Falch
(sign.)

Karl Arne Utgård
(sign.)

Espen Bergh
(sign.)

Riktig utskrift: